

Всесвітня історія 2 курс

Урок № 1

Тема. Зміни у світі внаслідок Другої світової війни. ООН.

Мета: Розглянути рішення Ялтинської та Потсдамської конференцій; Визначити наслідки Другої світової війни; Розвинути вміння порівнювати, пояснювати, аналізувати, узагальнювати історичні події і явища з позиції загальнолюдських цінностей. Виховувати неприйняття війни як способу дипломатії.

Тип уроку: комбінований урок.

Робота над поняттями

Капітуляція - припинення війни та визнання себе переможеним на умовах, запропонованих переможцем.

Демілітаризація - роззброєння.

Денацифікація - заборона нацистської партії.

Декартелізація - заборона монополістичних об'єднань.

4 лютого 1945 р. - Кримська (Ялтинська) конференція (І. Сталін, Ф. Рузвельт, У. Черчілль, міністри закордонних справ трьох держав).

17 липня 1945 р. - у передмісті Берліна Потсдамі відкрилася конференція керівників СРСР, США і Великобританії (І. Сталін, Г. Трумен, У. Черчілль (з 28 липня - К. Еттли) + міністри іноземних справ, військові радники.

9 серпня 1945 р. бомбардування Нагасакі. Загинули 25 тис. чоловік.

2 вересня 1945 р. - у Токійській затоці на борту американського лінкора Міссурі" Японія підписала Акт про капітуляцію.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ УРОКУ

Повідомлення теми та завдань уроку.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

Бесіда

1. Які території були звільнені військами союзників 1943 р.?
2. Укажіть основні напрямки наступальних операцій радянських військ 1944 р. та оцініть їх наслідки.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Учитель. Якщо капітуляція Італії започаткувала розпад німецького союзницького блоку поклала, то в результаті виходу Радянської армії на західні рубежі СРСР і перенесення її бойових дій у Центральну і Східну Європу цей блок був приречений на остаточний розпад. Важливу роль у визволенні країн і народів Європи від нацизму відіграли й війська інших членів антигітлерівської коаліції.

IV. СПРИЙНЯТТЯ ТА УСВІДОМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

3. Підсумки та уроки Другої світової війни.

Воєнний розгром агресивного блоку Німеччини, Італії та Японії, що відкрито претендували на переділ світу та його уніфікацію. Фашизм як суспільна система, альтернативна і демократії, і комунізму був знищений. Нищівний удар був завданий по колоніальній системі.

Війна тривала 6 років, ареною боротьби стали території 40 країн Європи, Азії й Африки. У війну було втягнуто понад 60 держав світу з населенням близько 2 млрд. чоловік. У лавах армій ворогуючих країн знаходилось 110 млн. чол.

Людські втрати. У ході Другої світової війни загинуло понад 65 млн. чол.: 27 млн. на полі бою, 12 млн. у концтаборах, 2 млн. учасників партизанського руху, 1,5 млн. від бомбардувань, 12 млн. від голоду та епідемій.

СРСР	27 млн. чол.
Німеччина	13 млн. чол.
Японія	2,5 млн. чол.
Франція	600 тис. чол.
Італія	500 тис. чол.
Великобританія	370 тис. чол.
Іспанія	
США	300 тис. чол.

Матеріальні втрати: 4 трлн. Доларів. Частка воєнних витрат у національному доході становила: США - 43,4%, Великобританія - 55,7%, Німеччина - 67,8%, Японія - 49,7%, СРСР - 55%.

Особливих матеріальних втрат зазнало господарство СРСР. Вони склали майже 41% втрат усіх країн, що брали участь у війні. Загарбники повністю або частково спалили або знищили 1710 міст і селищ, понад 70 тис. сіл, зруйнували близько 32 тис. великих і середніх підприємств.

Зміни у світі внаслідок Другої світової війни. Політичні, економічні та соціальні наслідки Другої світової війни для народів світу

Робота з інформаційними ресурсами

- Опрацювати статистичний матеріал і зробити висновки.

Людські втрати

Країна	Втрати	Країна	Втрати
СРСР	27 млн осіб	Польща	4-6,6 млн осіб
США	297 тис. осіб	Югославія	1,7 млн осіб
Англія	335 тис. осіб	Китай	Близько 20 млн осіб
Франція	373 тис. осіб	Німеччина	13 млн осіб
Бельгія	100 тис. осіб	Італія	373 тис. осіб
Нідерланди	256 тис. осіб	Японія	2,23 млн осіб
Норвегія	13 тис. осіб	Фінляндія	90 тис. осіб

Робота з діаграмами

Завдання

- Зробіть висновки з даних діаграм.

Фінансові втрати у Другій світовій війні (млрд. дол.)

Запитання

1. Яка країна зазнала найбільших втрат серед мирного населення (%)?
2. Яка країна зазнала найбільших військових втрат (%)?

Мирні договори з колишніми союзниками Німеччини.

Робота з картою

Учитель показує територіальні зміни згідно з договорами:

Італія передавала Франції невеликі території (цей процес дістав назву «вирівнювання території кордону», і він стосувався гірських кордонів).

Італія передавала Югославії півострів Істрія, півострів Пелла-Гоза, східну частину Юлійської Крайни.

Італія віддавала Греції Додеканеські острови.

Італія втрачала всі свої права на колишні колонії Еритрею, Лівію і частину Сомалі.

Угорщина передавала СРСР Закарпатську Україну, Румунії - Північну Трансильванію, невеликі території на користь Чехословаччини.

Румунія погодилась передати СРСР Північну Буковину і Бессарабію. Кордони Болгарії залишались незмінними.

Із Фінляндією встановлювали кордони, зумовлені договором 1940 р. (після війни СРСР і Фінляндії 1939-1940 рр.). СРСР анексував область Петсамо, тим самим Фінляндія втрачала вихід до Північного Льодовитого океану, а СРСР отримував кордон із Норвегією.

Австрія залишалась поділеною на зони окупації.

Зміни у світі внаслідок Другої світової війни:

1. Найпотужнішою в економічному відношенні державою світу стали США (відрізнялися стабільною демократичною системою).

2. У СРСР перемога у війні призвела до зміцнення позицій сталінського тоталітарного режиму.

3. Помітно ослабнули позиції у світі Великобританії та Франції. До числа великих держав почали відносити Китай.

4. У Німеччині, Італії, Японії досить швидкими темпами почав здійснюватись перехід від тоталітаризму до демократії, до економічного процвітання.

СРСР і США стали „наддержавами“, навколо яких стали об'єднуватись союзники. Ці держави визначали характер політичних рішень у світовому масштабі.

Створення ООН

Учитель. Головні проблеми зі створення всесвітньої організації безпеки було узгоджено в 1944 р. в Думбартон-Оксі (США). Учасники: США, СРСР, Великобританія, Китай. Положення конференції було покладено в основу Статуту ООН.

Зміни в розподілі сил після Другої світової війни вимагали створення Міжнародної організації для підтримання й зміцнення миру та безпеки.

25 квітня - 26 червня 1945 р. відбулася установча конференція Організації Об'єднаних Націй у Сан-Франциско.

24 жовтня 1945 р. - набуття чинності Статуту ООН, який підписали 50 країн світу.

Метою діяльності організації стало підтримання й зміцнення миру і міжнародної безпеки та розвиток співробітництва між державами світу.

Головні органи ООН (штаб-квартира знаходиться у Нью-Йорку):

Генеральна Асамблея (ГА),

Рада Безпеки (РБ),

Секретаріат (Генерального секретаря обирає Генеральна Асамблея за рекомендацією Ради Безпеки терміном на 5 років),

Міжнародний Суд,

Економічна і Соціальна Рада;

Рада з Опіки.

Рада Безпеки має 5 постійних членів і 10 «не постійних».

Генеральна Асамблея збирається 1 раз на рік, з вересня по грудень.

Робота з історичним документом

Документ

«Долі жінки в роки війни не позаздриш. Жінка, ніжна, прекрасна, самою природою створена для любові, для виконання великої місії матері, жінка, що поєднала у собі «і багатство, і життя, і сльози, і любов», була вимушена взяти до рук зброю! Дівчата, учорашні школярки, на тендітних плічках своїх серед розривів снарядів виносили з бою поранених бійців. Дівчатка цілодобово простоювали біля верстатів і не розгинали спини на колгоспних полях. Не могли, не мали права «інженери людських душ» пройти повз ці події. Всі наші відомі письменники торкнулися у своїй творчості теми війни, але кращі зі створених здобутків належать письменникам - фронтовикам, що не з чуток знають про війну».

...Пішла з дитинства в брудну теплушку, / в ешелон піхоти, у санітарний взвод. (Ю. Друніна)

«Здавна вважається, що війна - суто чоловіча справа. І «нехай жінка жінкою буде». Але як могли «мати, і дружина, і сестра» усидіти в будинку, коли сини, чоловіки, брати йшли й не верталися? Білоруська письменниця С. Олексійович створила документальну повість «У війни - не жіноче обличчя», записавши спогади жінок, що пройшли війну. Зібрані оповідання створюють образ вини, звинувачують фашизм у тому, що «...жінці довелося стати солдатом», у тому, що «жінка вбивала».

Завдання

Висловіть судження щодо зміни ролі чоловіка і жінки в умовах війни.

► Нюрнберзький та Токійський процеси над воєнними злочинцями

З 20 листопада 1945 р. до 1 жовтня 1946 р. тривав судовий процес над нацистами у місті Нюрнберг. За рішенням трибуналу 12 підсудних було засуджено до страти через повішення, трьох - до довічного ув'язнення, четверо отримали різні терміни ув'язнення.

Із 3 травня 1946 р. до 12 листопада 1948 р. Міжнародний трибунал у місті Токіо розглянув справи 28 головних японських злочинців. Семеро з них були засуджені до смертної кари через повішення.

10 лютого 1947 р. було підписано мирні договори з колишніми союзниками Німеччини. Структура договорів була аналогічна для всіх країн. Вони склалися з блоків.

Політичний блок

Зміст блоку - підготовка країн до демократичних перетворень і заборона нацистських організацій у цих країнах.

Військовий блок

Було вирішено, що протягом 3 місяців, війська, що окупували ці країни, мали бути з них виведені. Для кожної країни окремо визначалися кількість і якісний склад збройних сил. Наприклад, чисельність армії Італії обмежувалася 250 тис. солдатів і офіцерів.

Територіальні постанови

Італія передавала Франції невеликі території (цей процес отримав назву «вирівнювання території кордону» і стосувався гірських кордонів).

Італія передавала Югославії півострів Істрія, півострів Пелла-Гоза, східну частину Юлійської крайни.

Італія віддавала Греції Додеканезькі острови.

Італія втрачала всі свої права на колишні колонії Еритрею, Лівію і частину Сомалі.

Угорщина передавала СРСР Закарпатську Україну, передавала Румунії Північну Трансільванію, невеликі території на користь Чехословаччини.

Румунія погодилась на передання СРСР Північної Буковини і Бессарабії.

Кордони Болгарії залишались незмінними.

Із Фінляндією встановлювались кордони, обумовлені договором 1940 р. (після війни СРСР і Фінляндії 1939-1940 рр.). СРСР анексував область Петсамо, тим самим Фінляндія втрачала вихід до Північного Льодовитого океану, а СРСР отримував кордон з Норвегією.

Австрія залишалась поділеною на зони окупації.

Економічний блок

За текстом підручника з'ясувати обсяги репараційних виплат союзників Німеччини.

Запитання

У чому головні відмінності мирних договорів із союзниками Німеччини після Другої світової війни порівняно з Першою світовою війною?

Чому після Другої світової війни у Європі не постали нові незалежні держави, як це було після Першої світової війни?

Яка з держав-союзниць Німеччини не була окупована союзними військами? Поясніть чому.

Створення НАТО та Організації Варшавського договору

Робота з документами 3 промови У. Черчілля у Фултоні

«Через увесь континент від Штеттіна на Балтиці до Трієста на Адріатиці на Європу опустилася залізна завіса. По той бік завіси опинилися усі столиці древніх держав Центральної і Східної Європи... Усі ці відомі міста і мешканці в цих районах опинилися в межах того, що я називаю сферою радянського впливу. Вплив цей виявляється у різних формах... усі вони зазнають відчутного зростаючого контролю з боку Москви... Комуністичні партії східноєвропейських держав, які завжди були

вельми нечисленними, набули величезної ролі в житті своїх країн, що явно не пропорційно кількості членів партії, а тепер прагнуть встановити усюди тоталітарний контроль. Уряди в усіх цих країнах інакше як поліцейськими назвати не можна... у багатьох країнах в усьому світі далеко від кордонів Росії створені комуністичні п'яті колони, що діють у цілковитій єдності і в абсолютному підпорядкуванні директивам, які вони отримують із комуністичного центру. Комуністичні партії, або п'яті колони, в усіх цих країнах становлять велику і, на жаль, зростаючу небезпеку для християнської цивілізації... Я не вірю, що Радянський Союз хоче нової війни. Швидше за все він хоче якомога більше плодів минулої війни і мати можливість нескінченно нарощувати свою могутність з одночасною експансією своєї ідеології. Сьогодні, поки ще є час, наше головне завдання полягає у відвертанні нової війни та у створенні в усіх країнах необхідних умов для розвитку свободи і демократії, й вирішувати це завдання ми повинні якнайскоріше. Ми маємо відмовитися від доктрини рівноваги сил, або, як її ще називають, доктрини політичної рівноваги між державами, яка вже своє віджила. Ми не можемо і не повинні будувати свою політику, виходячи з мінімальної переваги, яка може спокусити будь-кого помірятися з нами силами. Якщо західні країни будуть єдині у своїй твердій відданості принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, то вони своїм прикладом навчать цих принципів інших. Якщо ж вони будуть роз'єднані у своїх діях або почнуть нехтувати своїм обов'язком і втратять дорогоцінний час, то на нас і справді може очікувати катастрофа».

Інтерв'ю Й. В. Сталіна газеті «Правда» з приводу промови Черчілля у Фултоні, 14 березня 1946 року

«По суті справи пан Черчілль перебуває тепер на позиції паліїв війни. І пан Черчілль тут не самотній, - у нього є друзі не тільки в Англії, але і в Сполучених Штатах Америки... Безперечно, що установка пана Черчілля є установкою на війну, заклик до війни з СРСР. Зростання впливу комуністів не можна вважати випадковістю. Він є цілком закономірним явищем. Я не знаю, чи вдасться пану Черчіллю і його друзям організувати після Другої світової війни новий похід проти «Східної Європи». Але якщо їм це вдасться, що малоймовірно, то можна з упевненістю сказати, що вони будуть биті так само, як вони були биті у минулому, 26 років тому».

Запитання

Чи підтримуєте ви думку Й. Сталіна?

Учитель. 4 квітня 1949 р. у Вашингтоні була створена Організація Північноатлантичного договору - НАТО (North Atlantic Treaty Organization).

Країни-засновники: Бельгія, Великобританія, Данія, Франція, Нідерланди, Ісландія, Канада, Люксембург, Норвегія, Португалія, США, Італія;

з 18 лютого 1952 р.: Греція, Туреччина;

з 6 травня 1955 р.: Німеччина.

Головним принципом організації є система колективної оборони, тобто спільних організованих дій всіх її членів у відповідь на атаку з боку зовнішньої сторони.

Організація Варшавського договору була своєрідною відповіддю країн радянського блоку на створення 1949 р. Північноатлантичного альянсу (НАТО).

Договір про дружбу, співпрацю і взаємну допомогу в травні 1955р. у Варшаві підписали представники Болгарії, Угорщини, НДР, Польщі, Румунії, СРСР, Чехословаччини, а також Албанії (з 1962 р. ця країна припинила свою участь у діяльності організації).

Висновки

Відбулися зміни у співвідношенні сил на міжнародній арені.
Дві наддержави - СРСР і США.
Утворення Організації Об'єднаних Націй зі штаб-квартирою в Нью-Йорку.
Розширення впливу СРСР у країнах Східної Європи та в Далекосхідному регіоні.
Посилення національно-визвольних рухів у країнах Азії та Африки.
Посилення суперечностей між Москвою та Вашингтоном, початок «холодної війни».
Розпад Антифашистської коаліції.

У 1949 р. виникає НАТО (Організація Північно-Атлантичного договору), до її складу входять Велика Британія, Бельгія, Голландія, Данія, Ірландія, Італія, Люксембург, Канада, Норвегія, Португалія, СІЛА, з 1952 р. - Греція і Туреччина, з 1955 р. - ФРН.

На противагу НАТО у 1955 р. створюється Організація Варшавського договору, до якої увійшли СРСР, Польща, Чехословаччина, НДР, Румунія, Болгарія, Албанія, Угорщина. Створення біполярного світу

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ

Бесіда

1. Які наслідки мала Друга світова війна для людства?
2. Чому народи СРСР зазнали найбільших людських втрат у війні?
3. Які уроки людство винесло з Другої світової війни?
4. У чому головні відмінності мирних договорів із союзниками Німеччини після Другої світової війни порівняно з Першою світовою війною?
5. Чому після Другої світової війни у Європі не постали нові незалежні держави, як це було після Першої світової війни?
6. Яка з держав-союзниць Німеччини не була окупована союзними військами? Поясніть, чому.

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати §.
2. Відповісти на запитання і виконати завдання до нього.
3. Підготувати презентації за обраною темою.

